

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Μέτρα για τη διαφύλαξη και την ανάδειξη της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, την προστασία και ενίσχυση του ελληνόφωνου τραγουδιού και των ηχογραφημάτων νέων δημιουργών ή καλλιτεχνών, καθώς και την προστασία και διάχυση της ελληνικής γλώσσας, στο πλαίσιο της διαφύλαξης και ανάδειξης της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς - Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό της εμπορικής πολιτικής του Οργανισμού Διαχείρισης και Ανάπτυξης Πολιτιστικών Πόρων και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Πολιτισμού»

I. Γενικές παρατηρήσεις

Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως διαμορφώθηκε κατά την επεξεργασία του από τη Διάρκη Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων, διαρθρώνεται σε επτά (7) Μέρη (Α' - Ζ') και αποτελείται από τριάντα τέσσερα (34) άρθρα και τρία (3) Παραρτήματα (Α', Β' και Γ'). Με τις διατάξεις του ρυθμίζονται ζητήματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Πολιτισμού.

Συγκεκριμένα, με τις διατάξεις του Μέρους Α', το οποίο αποτελείται από τρία Κεφάλαια (Α' - Γ') και δεκατέσσερα άρθρα (1-14), θεσπίζονται μέτρα που αφορούν τη διαφύλαξη και την ανάδειξη της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς (Κεφάλαιο Β'), τη διάδοση και την ανάπτυξη του ελληνόφωνου τραγουδιού και των νέων δημιουργών και καλλιτεχνών του ελληνόφωνου τραγουδιού, καθώς και τη διάδοση της ελληνικής γλώσσας, τόσο στο ελληνικό κοινό όσο και στους ξένους επισκέπτες της χώρας (Κεφάλαιο Γ') (Αιτιολογική Έκθεση σελ. 36).

Ειδικότερα, στο Κεφάλαιο Α' (άρθρα 1-3) ορίζονται ο σκοπός (άρθρο 1)

2

και το αντικείμενο (άρθρο 2) του Μέρους Α΄ του νομοσχεδίου και δίνονται οι ορισμοί για την εφαρμογή των διατάξεων του (άρθρο 3).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β΄ (άρθρα 4-6) προστίθενται νέες ρυθμίσεις στον «Κώδικα νομοθεσίας για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς» (ν. 4858/2021). Συγκεκριμένα, με τις διατάξεις του άρθρου 4 η Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού ορίζεται αρμόδια για την τήρηση και τη διαρκή ενημέρωση του Εθνικού Ευρετηρίου της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ελλάδας (προσθήκη παρ. 5 στο άρθρο 5 του Κώδικα). Περαιτέρω, με τις διατάξεις των άρθρων 5 και 6, διά των οποίων προστίθενται άρθρα 51Α και 52Α στον ως άνω Κώδικα, συνιστώνται στο Υπουργείο Πολιτισμού, με αποφάσεις του αρμόδιου Υπουργού, Συμβούλιο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (άρθρο 5) και Επιτροπή για την ανάδειξη και διαφύλαξη της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς (άρθρο 6), και καθορίζονται, μεταξύ άλλων, η συγκρότηση και οι αρμοδιότητές τους. Το Συμβούλιο γνωμοδοτεί στον Υπουργό Πολιτισμού για ζητήματα που αφορούν τη διαφύλαξη, την προστασία και την ανάδειξη της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, ενώ η Επιτροπή εισηγείται στους αρμόδιους Υπουργούς μέτρα διατομεακής ή διυπουργικής συνεργασίας για την ανάδειξη και διαφύλαξη της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, κατά τα οριζόμενα στις προτεινόμενες διατάξεις.

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Γ΄ (άρθρα 7-14) εισάγονται ρυθμίσεις για την ενίσχυση και τη διάδοση του ελληνόφωνου τραγουδιού και των ηχογραφημάτων νέων δημιουργών ή καλλιτεχνών. Ειδικότερα, θεσπίζονται κίνητρα για την αύξηση της μετάδοσης του ελληνόφωνου τραγουδιού και των ηχογραφημάτων νέων δημιουργών ή καλλιτεχνών από τους ραδιοφωνικούς σταθμούς, ενημερωτικούς και μη, με προσαύξηση του επιτρεπόμενου ανώτατου χρόνου μετάδοσης διαφημιστικών μηνυμάτων, κατά τα ειδικώς οριζόμενα (άρθρο 7). Περαιτέρω, θεσπίζεται υποχρέωση μετάδοσης του ελληνόφωνου τραγουδιού, σε ποσοστό που δεν μπορεί να είναι κατώτερο του 40% του συνόλου των εκτελούμενων μουσικών έργων, στους κοινόχρηστους χώρους των ξενοδοχείων και των σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων (άρθρο 8), στους κοινόχρηστους χώρους των εμπορικών κέντρων (άρθρο 9), στους κοινόχρηστους χώρους των καζίνο (άρθρο 10), στους κοινόχρηστους χώρους των μέσων μαζικής μεταφοράς και στους χώρους αναμονής των επιβατών αερολιμένων και λιμένων (άρθρο 11), όπως οι χώροι αυτοί ορίζονται στο άρθρο 3 του παρόντος, και ρυθμίζονται σχετικά ζητήματα. Επίσης, ορίζεται ότι οπτικοακουστικές παραγωγές, τηλεοπτικές ή κινηματογραφικές, ανεξαρτήτως περιεχομένου (μυθοπλασία, δημιουργική τεκμηρίωση ή κινούμενο σχέδιο), των οποίων η μουσική επένδυση ενσωματώνει ελληνόφωνο τρα-

γούδι ή ορχηστρική μουσική απόδοση ελληνόφωνου τραγουδιού ή μουσικά έργα χωρίς στίχο ή με στίχο σε γλώσσα κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα οποία ηχογραφούνται στην ελληνική επικράτεια, σε ποσοστό υψηλότερο εκείνου που ορίζεται με την κοινή υπουργική απόφαση της παρ. 2 του άρθρου 30 του παρόντος, δύνανται να αξιολογούνται, για τον λόγο αυτό, σύμφωνα με τους κανόνες και τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας των εκάστοτε καθεστώτων ενίσχυσης ή χρηματοδοτικών εργαλείων του Ελληνικού Δημοσίου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 54 του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 της Επιτροπής της 17.6.2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (άρθρο 12). Ακόμη, προβλέπεται η δημιουργία στο Υπουργείο Πολιτισμού ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων ελληνόφωνου τραγουδιού, ορχηστρικής μουσικής απόδοσης ελληνόφωνου τραγουδιού, ορχηστρικής μουσικής Ελλήνων δημιουργών και ηχογραφημάτων που έχουν ηχογραφηθεί στην Επικράτεια, καθώς και διαδικτυακής εφαρμογής συνδεδεμένης με την εν λόγω ηλεκτρονική βάση δεδομένων, η οποία παρέχει τη δυνατότητα, μεταξύ άλλων, της έκδοσης του συνόλου των μορφοτύπων που απαιτούνται για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων γνωστοποίησης των άρθρων 8, 9, 10 και 11 του παρόντος, και ρυθμίζονται σχετικά ζητήματα (άρθρο 13). Τέλος, θεσπίζεται διαδικασία ελέγχου και επιβολής διοικητικών κυρώσεων, με απόφαση των αρμόδιων οργάνων των Υπουργείων Πολιτισμού, Τουρισμού και Υποδομών και Μεταφορών, κατά περίπτωση, μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας (Ο.Π.Ι.), στους έχοντες την εκμετάλλευση ξενοδοχείων και σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων, εμπορικών κέντρων, καζίνο, κοινόχρηστων χώρων μέσων μαζικής μεταφοράς, και κοινόχρηστων χώρων αναμονής αερολιμένων και λιμένων για την παραβίαση των ως άνω υποχρεώσεων (πρόστιμο από χίλια έως δέκα χιλιάδες ευρώ, ανάλογα με τη βαρύτητα της παράβασης) (άρθρο 14).

Στο Μέρος Β', το οποίο αποτελείται από δύο Κεφάλαια (Α' - Β') και έξι άρθρα (15-20), περιλαμβάνονται ρυθμίσεις που αφορούν την εμπορική πολιτική και την αντιμετώπιση υπηρεσιακών αναγκών του Οργανισμού Διαχείρισης και Ανάπτυξης Πολιτιστικών Πόρων (Ο.Δ.Α.Π.). Συγκεκριμένα, στο Κεφάλαιο Α' (άρθρα 15-16) ορίζονται ο σκοπός (άρθρο 15) και το αντικείμενο (άρθρο 16) του Μέρους Β' του νομοσχεδίου. Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β' (άρθρα 17-20) εισάγονται ρυθμίσεις που αφορούν τη σύναψη συμβάσεων προμηθειών αξίας έως εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α, με τη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης, έως την 30.4.2025, όσον αφορά την κάλυψη αναγκών σε προϊόντα που διατίθενται προς μεταπώληση από το δι-

κτυο πωλητηρίων του Ο.Δ.Α.Π (άρθρο 17), και την προσθήκη των πωλητηρίων στα μέσα αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας η οποία ανήκει κατά κυριότητα ή διαχείριση στο Υπουργείο Πολιτισμού ή στον ίδιο τον Ο.Δ.Α.Π. και, ειδικότερα, τη δυνατότητα μίσθωσής τους σε ιδιώτες (άρθρο 18). Επίσης, θεσπίζονται διατάξεις για την πρόσληψη προσωπικού ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου για τις ανάγκες της κεντρικής υπηρεσίας, των πωλητηρίων και των εργαστηρίων του Οργανισμού (άρθρο 19), καθώς και την απαγόρευση της εμπορίας εισιτηρίων που εκδίδονται από τον Ο.Δ.Α.Π. όπως και της άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας στο αντικείμενο της οποίας συμπεριλαμβάνεται η με οποιονδήποτε τρόπο και μέσο μεταπώληση ή ανταλλαγή των ανωτέρω εισιτηρίων (άρθρο 20), κατά τα οριζόμενα στις προτεινόμενες διατάξεις.

Στο Μέρος Γ' (άρθρα 21-29) περιλαμβάνονται λοιπές ρυθμίσεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Πολιτισμού. Συγκεκριμένα, στα άρθρα 21 και 22 ορίζεται ο σκοπός και το αντικείμενο των διατάξεων του Μέρους Γ' του νομοσχεδίου. Στο άρθρο 23 προβλέπεται η παραχώρηση στο Υπουργείο Πολιτισμού, άνευ ανταλλάγματος, των οριζόμενων στα Παραρτήματα Α', Β' και Γ' του άρθρου 33 του παρόντος δημοσίων ακινήτων, τα οποία βρίσκονται εντός του κηρυγμένου αρχαιολογικού χώρου των Φιλιππων του Δήμου Καβάλας, για την κατασκευή εγκαταστάσεων πυρόσβεσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην προτεινόμενη διάταξη. Περαιτέρω, ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν τη χορήγηση μηνιαίου επιδόματος στους υπαλλήλους του Υπουργείου Πολιτισμού οι οποίοι υπηρετούν στους αρχαιολογικούς χώρους και στα μουσεία των νήσων Δήλου και Καστελόριζου (άρθρο 24), την κάλυψη των δαπανών του προσωπικού του Ευρωπαϊκού Κέντρου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων το οποίο μεταβαίνει στο εξωτερικό για την εκτέλεση ή επίβλεψη αρχαιολογικού έργου (άρθρο 25), και την αύξηση του συντελεστή μοριοδότησης του κριτηρίου της εμπειρίας η οποία έχει αποκτηθεί από την άσκηση καθηκόντων φύλακα σε μουσείο ή σε αρχαιολογικό χώρο, μετά από την απόκτηση του αντίστοιχου τίτλου σπουδών, στις διαδικασίες επιλογής προσωπικού του Υπουργείου Πολιτισμού, μέσω του Α.Σ.Ε.Π., για την κάλυψη θέσεων του κλάδου ΔΕ Φύλαξης Πληροφόρησης των ειδικότητων ΔΕ Ημερήσιων Φυλάκων Μουσείων και Αρχαιολογικών χώρων και ΔΕ Νυχτοφυλάκων Μουσείων και Αρχαιολογικών Χώρων (άρθρο 26). Επίσης, με τις ρυθμίσεις του άρθρου 27 παρέχεται η δυνατότητα να εκτελούνται αρχαιολογικά έργα που πραγματοποιούνται από τα νομικά πρόσωπα δημοσίου τα οποία εποπτεύονται από το Υπουργείο Πολιτισμού, απευθείας από τις αρμόδιες οργανικές μονάδες των φορέων αυτών, με αυτεπιστασία και απολογιστικά, κατά τα οριζόμενα στην προτεινόμενη διάταξη. Με την έκδοση του

προεδρικού διατάγματος της παρ. 5 του άρθρου 30 ρυθμίζεται κάθε ζήτημα σχετικό με τη διενέργεια των ως άνω αρχαιολογικών έργων. Τέλος, με τις ρυθμίσεις του άρθρου 28, διά του οποίου συμπληρώνονται διατάξεις του Κώδικα νομοθεσίας για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς (ν. 4858/2021), προβλέπεται η προσθήκη στα κινητά μνημεία τα οποία προστατεύονται από τον νόμο, των κειμηλίων παντός είδους, όπως όπλων και προσωπικών αντικειμένων, αγωνιστών και άλλων σημανόντων προσώπων της ελληνικής επανάστασης, τα οποία χρονολογούνται μεταξύ των ετών 1453 και 1830, και θεσπίζεται η υποχρέωση κάθε προσώπου το οποίο αποκτά την κυριότητα των ως άνω μνημείων, να υποβάλει δήλωση στις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού για τον τρόπο απόκτησής τους και τα στοιχεία του προηγούμενου κατόχου τους. Όποιος έχει στην κατοχή του κινητό μνημείο που υπάγεται στην προτεινόμενη διάταξη, υποχρεούται να το δηλώσει στην πλησιέστερη υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού μέχρι την 31.12.2034. Σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης δήλωσης, επιβάλλονται οι ποινικές κυρώσεις του δεύτερου εδαφίου του άρθρου 58 του ν. 4858/2021 (άρθρο 28). Τέλος, με τις ρυθμίσεις του άρθρου 29, διά του οποίου τροποποιούνται διατάξεις του ν. 4858/2021, θεσπίζεται υποχρέωση των κατόχων ανιχνευτών μετάλλων ή άλλων οργάνων διασκόπησης, πλην όσων εμπορεύονται τα αντικείμενα αυτά, να τα δηλώσουν στη Διεύθυνση Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών του Υπουργείου Πολιτισμού. Σε όσους κατέχουν τα εν λόγω αντικείμενα, χωρίς να έχουν προβεί στην ως άνω δήλωση, επιβάλλονται οι ποινικές κυρώσεις του δεύτερου εδαφίου του άρθρου 58 του ν. 4858/2021.

Στο Μέρος Δ' (άρθρα 30 και 31) περιλαμβάνονται εξουσιοδοτικές (άρθρο 30) και μεταβατικές (άρθρο 31) διατάξεις για την εφαρμογή των ρυθμίσεων του παρόντος.

Στο Μέρος Ε' (άρθρο 32) προβλέπεται η κατάρτιση έκθεσης αξιολόγησης όσον αφορά τα αποτελέσματα της εφαρμογής των ρυθμίσεων των άρθρων 7 έως 14 του παρόντος για την ενίσχυση και τη διάδοση του ελληνόφωνου τραγουδιού, μετά την πάροδο ενός (1) έτους από την έναρξη ισχύος τους, και καθορίζεται το περιεχόμενό της.

Περαιτέρω, με τη διάταξη του Μέρους ΣΤ' (άρθρο 33) προσαρτώνται στο παρόν και αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του, τα Παραρτήματα Α', Β' και Γ' τα οποία περιέχουν τα τοπογραφικά διαγράμματα των δημοσίων ακινήτων του άρθρου 23 του παρόντος.

Τέλος, με τις διατάξεις του Μέρους Ζ' (άρθρο 34) ορίζεται η έναρξη ισχύος των διατάξεων του νόμου.

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί των άρθρων 7-14 (Κεφ. Γ΄ του Μέρους Α΄)

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Γ΄ προτείνονται ρυθμίσεις με σκοπό την προστασία και τη διάδοση της ελληνικής γλώσσας και του ελληνόφωνου τραγουδιού, τόσο στο ελληνικό κοινό όσο και στους ξένους επισκέπτες της χώρας, ως σημαντικό στοιχείο της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς της χώρας και μέρος της διεθνούς και ευρωπαϊκής πολιτιστικής πολυμορφίας. Το εν λόγω πλαίσιο περιλαμβάνει και την ενίσχυση των νέων δημιουργών και καλλιτεχνών του ελληνόφωνου τραγουδιού και της ελληνικής σύγχρονης μουσικής δημιουργίας (βλ. Αιτιολογική Έκθεση σελ. 39-40, 44-45).

Τα προτεινόμενα μέτρα προβλέπουν, μεταξύ άλλων, κίνητρα για την αύξηση της μετάδοσης του ελληνόφωνου τραγουδιού και των ηχογραφημάτων νέων δημιουργών ή καλλιτεχνών από τους ραδιοφωνικούς σταθμούς, και υποχρέωση μετάδοσης του ελληνόφωνου τραγουδιού σε ορισμένο ποσοστό στους οριζόμενους χώρους (βλ. αναλυτικά Ι. Γενικές Παρατηρήσεις, ως άνω).

Στο πλαίσιο της διαφύλαξης της εθνικής τους γλώσσας, ορισμένα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν υιοθετήσει σχετικά μέτρα. Έτσι, στο βασίλειο του Βελγίου, ομοσπονδιακού κράτους με τρεις επίσημες γλώσσες, η νομοθεσία (Décret relatif aux services de medias audiovisuels et aux services de partage de vidéos - 4 Février 2021 [C 2021/20568]) προβλέπει, όσον αφορά τις γραμμικές τηλεοπτικές υπηρεσίες, υποχρέωση των συντακτών των τηλεοπτικών προγραμμάτων να επιφυλάσσουν τουλάχιστον 4,5% του μουσικού προγραμματισμού τους σε έργα συνθετών, καλλιτεχνών-ερμηνευτών ή παραγωγών της γαλλικής κοινότητας και 20% του χρόνου τηλεοπτικής εκπομπής σε προγράμματα με πρωτότυπη έκδοση στα γαλλικά (άρθρο 4.2.1-1., Livre IV. — Des Programmes, Titre II. — De la diversité culturelle par la diffusion et la valorisation d'œuvres européennes et de la Communauté française), και υποχρέωση των συντακτών των ραδιοφωνικών προγραμμάτων να επιφυλάσσουν ετησίως τουλάχιστον το 30% της μετάδοσης σε μουσικά έργα της γαλλικής γλώσσας και το 6% σε μουσικά έργα συντακτών, συνθετών, καλλιτεχνών-ερμηνευτών ή μουσικών παραγωγών με κατοικία, επαγγελματική ή «κοινωνική» έδρα στη γαλλόφωνη γλωσσική περιφέρεια ή στη δίγλωσση περιφέρεια των Βρυξελλών. Εκ του ως άνω 6%, τα 3/4 των έργων πρέπει να μεταδίδονται μεταξύ των ωρών 6.00 με 22.00 (άρθρο 4.2.3-1.).

Στη Γαλλική Δημοκρατία, η σύμβαση που συνάπτεται μεταξύ της αρμόδιας ρυθμιστικής αρχής και του αιτούντος άδεια χρήσης ραδιοσυχνότητας για την παροχή υπηρεσιών επίγειας εκπομπής περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, πο-

σοστό υποχρεωτικής μετάδοσης μουσικών έργων στη γαλλική γλώσσα ή σε τοπική γλώσσα η οποία χρησιμοποιείται στη Γαλλία, τουλάχιστον 40%, εκ του οποίου το μισό προέρχεται από νέα ταλέντα ή νέες παραγωγές, σε σημαντικές ώρες ακρόασης, καθόσον αφορά προγράμματα ποικιλίας μουσικής (άρθρο 2° bis, Loi n° 86-1067 du 30 septembre 1986 relative à la liberté de communication).

Στην Ουγγαρία προβλέπεται ότι στις ραδιοφωνικές γραμμικές υπηρεσίες επικοινωνίας ποσοστό τουλάχιστον 35% του ετήσιου χρόνου εκπομπής που αφιερώνεται στη μετάδοση μουσικών έργων, πρέπει να κατανέμεται στη μετάδοση ουγγρικών έργων. Περαιτέρω, κατά μέσον όρο, ετησίως, τουλάχιστον 25% των ουγγρικών μουσικών προγραμμάτων που μεταδίδονται με γραμμικές υπηρεσίες ραδιοφωνικής επικοινωνίας, πρέπει να αποτελείται από μουσικά έργα που κυκλοφόρησαν ή μαγνητοφωνήθηκαν εντός των τελευταίων πέντε ετών (Act CLXXXV of 2010 on Media Services and Mass Communication άρθρο 21 (βλ. Media Council of the National Media and Informations Authority, https://hunmedialaw.org/dokumentum/153/Mttv_110803_EN_final.pdf, και Συμβούλιο της Ευρώπης, Ευρωπαϊκό Οπτικοακουστικό Παρατηρητήριο, 03.11.2023, Promotion of European works, Transposition into national law of articles 13 (1) and (2), 16 and 17 AVMSD, <https://rm.coe.int/iris-plus-2022-2-tables/1680a6889d>)).

Στη Δημοκρατία της Πολωνίας προβλέπεται δέσμευση από τους παρόχους τηλεοπτικών υπηρεσιών ποσοστού τουλάχιστον 33% από τον τριμηνιαίο χρόνο μετάδοσης που διαθέτουν, υπέρ προγραμμάτων πρωτότυπης παραγωγής στην πολωνική γλώσσα. Πάροχοι ραδιοφωνικών υπηρεσιών δεσμεύουν ποσοστό τουλάχιστον 33% του μηνιαίου χρόνου μετάδοσής τους για φωνητικά μουσικά έργα ερμηνευμένα στην πολωνική γλώσσα, εκ του οποίου ποσοστό τουλάχιστον 60% μεταξύ των ωρών 05.00 και 00.00 (άρθρο 15, The Broadcasting Act 1992, The National Broadcasting Council, <https://www.gov.pl/web/krrit-en/polish-media-law-1>).

Στην Πορτογαλική Δημοκρατία, οι υπηρεσίες τηλεοπτικών προγραμμάτων εθνικής εμβέλειας αφιερώνουν το 50% των μεταδόσεών τους σε προγράμματα πορτογαλικής γλώσσας στο πρωτότυπο και 20% σε δημιουργικά προγράμματα παραγωγής στην πορτογαλική γλώσσα στο πρωτότυπο (άρθρο 44, Law no. 8/2011 of 11 April, Portuguese Regulatory Authority for the Media, <https://www.erc.pt/en/legislation-/>). Ο μουσικός προγραμματισμός των υπηρεσιών ραδιοφωνικού προγράμματος πρέπει να τηρεί ένα ελάχιστο ποσοστό μεταξύ 25% και 40% σε πορτογαλική μουσική, όπου ως τέτοια νοείται η μου-

σική σύνθεση που χρησιμοποιεί την πορτογαλική γλώσσα ή ανακλά την πορτογαλική πολιτιστική κληρονομικά, εμπνεόμενη από τις χαρακτηριστικές της παραδόσεις, το περιβάλλον ή ήχους, ανεξαρτήτως εθνικότητας συνθέτη ή ερμηνευτή, ή αντιπροσωπεύει μία συνεισφορά προς την πορτογαλική κουλτούρα. Το ποσοστό αυτό πρέπει να πληρούται τουλάχιστον κατά 35% από μουσική, της οποίας η έκδοση ή δημοσίευση έλαβε χώρα το τελευταίο δωδεκάμηνο, και να αφορά μετάδοση μεταξύ των ωρών 07.00 με 20.00 (άρθρα 41, 44 και 47, Law no. 54/2010 of 24 December, Portuguese Regulatory Authority for the Media, <https://www.erc.pt/en/legislation-/>).

Στη Σλοβακική Δημοκρατία, κάτοχοι άδειας ραδιοφωνικής ή τηλεοπτικής εκπομπής επιφυλάσσουν μηνιαίως ποσοστό 25% του χρόνου εκπομπής μουσικών έργων υπέρ σλοβακικών μουσικών έργων (άρθρο 28b, Act of 14 September 2000 on Broadcasting and Retransmission and on the amendment of Act No. 195/2000 on Telecommunications, The Council for Broadcasting and Retransmission, <https://en.rvr.sk/documents-legal-texts>), όπου ως σλοβακικό μουσικό έργο θεωρείται το μουσικό έργο του οποίου ο ένας τουλάχιστον δημιουργός ή στιχουργός/κειμενογράφος διέμενε ή διαμένει στη χώρα, ή έργο με στίχο στη σλοβακική γλώσσα (άρθρο 28a), και ποσοστό 20% επ' αυτού του ποσοστού υπέρ έργων που παρήχθησαν την τελευταία πενταετία.

Στη Δημοκρατία της Σλοβενίας, ποσοστό τουλάχιστον 20% του συνόλου της μουσικής που μεταδίδεται καθημερινά στα ραδιοφωνικά και τα τηλεοπτικά προγράμματα, πρέπει να είναι σλοβενική μουσική ή μουσικές παραγωγές από Σλοβένους δημιουργούς και αναδημιουργούς (άρθρο 86, Νόμος για τα μέσα ενημέρωσης (ZMed), Ενιαία εθνική νομοθετική πύλη PISRS, <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO1608> και Agency for Communication Networks and Services of the Republic of Slovenia, <https://www.akos-rs.si/en/legislation/acts>, <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO1608>). Τουλάχιστον 70% αυτού του ποσοστού πρέπει να είναι μουσική φωνητική, αποκλειστικά ή ως επί το πλείστον στη σλοβενική γλώσσα, εκτός εάν πρόκειται περί ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών προγραμμάτων κυρίως ορχηστρικής μουσικής, και τουλάχιστον το 1/4 αυτού του ποσοστού πρέπει να καταλαμβάνεται από σλοβενική μουσική εκτελεσθείσα για πρώτη φορά προ δύο ετών το πολύ (άρθρο 86a). Οι πάροχοι τηλεοπτικών προγραμμάτων υπέχουν τη γενική υποχρέωση διασφάλισης σημαντικού μεριδίου του ετήσιου χρόνου μετάδοσης υπέρ σλοβενικών οπτικοακουστικών έργων, η οποία συνοδεύεται από την υποχρέωση τήρησης ενός ελάχιστου ποσοστού 2% του ετήσιου χρόνου μετάδοσης στο τηλεοπτικό πρόγραμμα των ραδιοτηλεοπτι-

κών φορέων, το οποίο πρέπει να αυξάνεται ανά έτος, μέχρι το 5% του ετήσιου χρόνου εκπομπής (άρθρο 87). Περαιτέρω, προβλέπεται ποσοστό 20% του ημερήσιου χρόνου εκπομπής των τηλεοπτικών προγραμμάτων για ίδια παραγωγή και 30% του ημερήσιου χρόνου εκπομπής των ραδιοφωνικών προγραμμάτων για περιεχόμενο ίδιας παραγωγής (άρθρο 85).

Στο βασίλειο της Σουηδίας, οι τηλεοπτικές εκπομπές πρέπει να περιέχουν σε σημαντικό βαθμό προγράμματα στη σουηδική γλώσσα, προγράμματα με καλλιτέχνες που δραστηριοποιούνται στη Σουηδία και έργα δημιουργών που δραστηριοποιούνται στη Σουηδία (Κεφ. 5, Τμήμα 7, Radio and Television Act 2010, https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/radio--och-tv-lag-2010696_sfs-2010-696/#K5 και <https://www.wipo.int/wipolex/en/legislation/details/17729>). Οι ραδιοφωνικές εκπομπές ήχου που πραγματοποιούνται με άδεια της κυβέρνησης, περιέχουν σε σημαντικό βαθμό προγράμματα στη σουηδική γλώσσα, προγράμματα με καλλιτέχνες που δραστηριοποιούνται στη Σουηδία και έργα συγγραφέων που δραστηριοποιούνται στη Σουηδία (Κεφ. 14, § 6, Radio and Television Act). (Βλ. και ECPRD Requests no 1817/2011 & no 2756/2015 και Συμβούλιο της Ευρώπης, European Audiovisual Observatory, Mapping of national rules for the promotion of European works in Europe, 2019, https://www.obs.coe.int/en/web/observatoire/home/-/asset_publisher/9iKCxBYgiO6S/content/mapping-of-national-rules-for-the-promotion-of-european-works-in-europe).

Σημειώνεται ότι σε σχετική γραπτή κοινοβουλευτική ερώτηση, επί του επιτρεπτού θέσπισης ποσοστών υπέρ εθνικών μουσικών έργων στον χρόνο μετάδοσης μουσικής μέσω ραδιοφωνικών σταθμών (E-003410/2011), προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η απάντηση (20.5.2011) τόνισε τη ρητή απαγόρευση διακρίσεων βάσει της εθνικότητας (άρθρο 18 ΣυνθΛειτουργίας) και την προστασία των θεμελιωδών ελευθεριών, όπως της εγκατάστασης (άρθρο 49 ΣυνθΛειτουργίας) και της παροχής των υπηρεσιών (άρθρο 56 ΣυνθΛειτουργίας). Κατά το άρθρο 52 ΣυνθΛειτουργίας, ιδιαίτερη μεταχείριση αλλοδαπών επιτρέπεται μόνον εφόσον αυτό αναφέρεται ρητά στη σχετική διάταξη, επί παραδείγματι, για λόγους δημόσιας πολιτικής, ασφάλειας ή υγείας, παράμετροι που δεν μπορούν να εφαρμοσθούν όσον αφορά την περίπτωση των ποσοστών για την προαγωγή της μουσικής μέσω των ραδιοφωνικών σταθμών. Συστήματα ποσοστών τα οποία δεν βασίζονται σε κριτήριο εθνικότητας, αλλά σε πολιτιστικό κίνητρο («cultural motivation»), όπως είναι η προώθηση της επίσημης γλώσσας των κρατών μελών, θα μπορούσαν να θεωρηθούν ότι περιορίζουν

τις θεμελιώδεις ελευθερίες που κατοχυρώνουν τα άρθρα 49 και 56 της Συνθήκης ΕΕ. Εντούτοις, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ), τέτοιος περιορισμός μπορεί να δικαιολογηθεί, υπό την προϋπόθεση ότι επιδιώκει σκοπό γενικού συμφέροντος, είναι κατάλληλος για την επίτευξη του σκοπού και δεν υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο για την επίτευξη του σκοπού (παραπομπή σε απόφαση του ΔΕΕ επί της υποθ. C-222/07, της 5.3.2009). Το ΔΕΕ έχει αναγνωρίσει τη διατήρηση και την προαγωγή μίας επίσημης γλώσσας κράτους μέλους ως σκοπό γενικού συμφέροντος (παραπομπή σε απόφαση του ΔΕΕ επί της υποθ. C-379/87, της 28.11.1989).

Επομένως, κρίσιμα στοιχεία εν προκειμένω είναι η συνδρομή του σκοπού της προστασίας της πρωτότυπης γλώσσας του τραγουδιού, ως σκοπού γενικού συμφέροντος, και η τήρηση της αρχής της αναλογικότητας ως προς τα θεσπιζόμενα σχετικά μέτρα.

Πρόσφατα, στο πλαίσιο της προώθησης της πολιτιστικής και της γλωσσικής πολυμορφίας και των εγγυήσεων δίκαιης αμοιβής των δημιουργών, ειδικότερα, όσον αφορά τη διασφάλιση της προβολής των ευρωπαϊκών μουσικών έργων μέσω υπηρεσιών συνεχούς ροής μουσικής, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κάλεσε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μεταξύ άλλων, «(...) να εξετάσει τη δυνατότητα επιβολής συγκεκριμένων μέτρων, όπως η εφαρμογή ποσοτώσεων για ευρωπαϊκά μουσικά έργα σε πλατφόρμες συνεχούς ροής μουσικής (...)» (βλ. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 17.1.2024 σχετικά με την πολιτιστική πολυμορφία και τις συνθήκες για τους δημιουργούς στην ευρωπαϊκή αγορά μουσικής συνεχούς ροής (music streaming market) (2023/2054(INI)), σε <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20240112IPR16773/music-streaming-sector-eu-must-ensure-just-pay-for-artists-and-fair-algorithms>).

Εξ άλλου, στο πλαίσιο της προστασίας της πολιτιστικής έκφρασης και της πολιτιστικής και γλωσσικής πολυμορφίας εντός των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και, ειδικότερα, της ανάδειξης ευρωπαϊκών και ανεξάρτητων έργων, η Οδηγία 2010/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10.3.2010, «για τον συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την παροχή υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων (οδηγία για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων)», θεσπίζει υποχρέωση των παρόχων υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων κατά παραγγελία να διασφαλίζουν ελάχιστο μερίδιο 30% υπέρ των ευρωπαϊκών έργων, καθώς και προβλεπόμενη θέση για αυτά στους καταλόγους τους (άρθρο 13 (1)), και προβλέπει ότι τα κράτη μέλη με-

ριμνούν, κάθε φορά που αυτό είναι εφικτό και με κατάλληλα μέσα, ώστε οι τηλεοπτικοί οργανισμοί να αφιερώνουν σε ευρωπαϊκά έργα το μεγαλύτερο ποσοστό του χρόνου εκπομπής τους (άρθρο 16). Εν προκειμένω, σε επίπεδο συμμόρφωσης προς την ενωσιακή νομοθεσία, παρατηρείται ότι, ενώ οι περισσότερες χώρες μέλη θέσπισαν το ελάχιστο ποσοστό του 30%, η Γαλλία αύξησε το ελάχιστο ποσοστό σε 60%, θεσπίζοντας και υπο-ποσοστό 40% για έργα με πρωτότυπη γλώσσα τη γαλλική (όσον αφορά το άρθρο 13 της Οδηγίας), και επέβαλε ένα γενικό ποσοστό χρόνου 60% και υπο-ποσοστό 40% για κινηματογραφικά έργα και περιεχόμενο με πρωτότυπη τη γαλλική γλώσσα (όσον αφορά το άρθρο 16 της Οδηγίας), για τους παρόχους τηλεοπτικών υπηρεσιών (άρθρα 13 και 7, αντίστοιχα, Décret n°90-66 du 17 janvier 1990 pris pour l'application de la loi n° 86-1067 du 30 septembre 1986 et fixant les principes généraux concernant la diffusion des oeuvres cinématographiques et audiovisuelles par les éditeurs de services de télévision). Εκ των άλλων χωρών, αναφέρεται ότι το Βέλγιο έθεσε στο ποσοστό 30% υπέρ ευρωπαϊκών έργων, το υπο-ποσοστό του 1/3 υπέρ οπτικοακουστικών έργων γαλλόφωνης βελγικής πρωτοβουλίας (άρθρο 4.2.2-1. - § 1er, δτγ της 4.2.2021), και η Ισπανία, στο ποσοστό 51% υπέρ ευρωπαϊκών έργων, το υπο-ποσοστό του 50% υπέρ έργων στην επίσημη γλώσσα του κράτους ή των Αυτόνομων Κοινοτήτων (άρθρο 115, Ley 13/2022, de 7 de julio, General de Comunicaci n Audiovisual). Η Ουγγαρία, όρισε ποσοστό άνω του ημίσεος του συνολικού ετήσιου χρόνου εκπομπής γραμμικών οπτικοακουστικών υπηρεσιών, υπέρ ευρωπαϊκών έργων και το 1/3, υπέρ ουγγρικών έργων (άρθρο 20 (1), Act CLXXXV of 2010 on Media Services and Mass Communication), όπως επίσης το 1/4 της συνολικής διάρκειας του προγράμματος εντός ενός ημερολογιακού έτους στις κατά παραγγελία οπτικοακουστικές υπηρεσίες υπέρ ευρωπαϊκών έργων, και ποσοστό 10% υπέρ ουγγρικών έργων (άρθρο 20 (2)). Στην Ιταλική Δημοκρατία, στο 50% του χρόνου μετάδοσης υπηρεσιών γραμμικών οπτικοακουστικών μέσων που δεσμεύεται υπέρ ευρωπαϊκών έργων από τους παρόχους, ισχύει υπο-ποσοστό 1/3 υπέρ έργων ιταλικής γλώσσας στο πρωτότυπο, όπου και αν παράγονται, όπως επίσης στο ποσοστό 30% επί του συνόλου των καταλόγων των παρόχων υπηρεσιών κατά παραγγελία, υπο-ποσοστό 50% για έργα ανεξάρτητων παραγωγών, με ιταλική γλώσσα στο πρωτότυπο (άρθρα 52 και 55, Decreto Legislativo 8 novembre 2021, n. 208, και IRIS Legal Observations of the European Audiovisual Observatory, <https://merlin.obs.coe.int/article/9387>) (βλ. και Συμβούλιο της Ευρώπης, European Audiovisual Observatory, AVMC Digest The promotion of European works).

Υπό το φως των ανωτέρω, τα προτεινόμενα μέτρα πρέπει να υπηρετούν έναν σκοπό γενικού συμφέροντος, όπως είναι η προστασία της εθνικής μας γλώσσας, να είναι κατάλληλα για την επίτευξη του σκοπού για τον οποίο τίθενται και να μην υπερβαίνουν το αναγκαίο μέτρο για την επίτευξή του ως εν λόγω σκοπού.

2. Επί του άρθρου 7

Στο προτεινόμενο άρθρο, η παρ. 1 εισάγει τη δυνατότητα προσαύξησης του επιτρεπόμενου χρόνου μετάδοσης διαφημιστικών μηνυμάτων όσον αφορά ραδιοφωνικούς σταθμούς μερικώς ξενόγλωσσου μουσικού ρεπερτορίου. Η παρ. 2 θεσπίζει τη δυνατότητα προσαύξησης του ως άνω χρόνου σε ραδιοφωνικούς σταθμούς που μεταδίδουν ως επί το πλείστον ξενόγλωσσο μουσικό ρεπερτόριο και η τρίτη παράγραφος, τη δυνατότητα προσαύξησης του χρόνου σε ραδιοφωνικούς σταθμούς οι οποίοι μεταδίδουν ως επί το πλείστον ελληνόφωνο μουσικό ρεπερτόριο. Για τη μεν πρώτη κατηγορία, η προσαύξηση ορίζεται στο 5% του επιτρεπόμενου χρόνου, εφόσον επιτευχθεί αύξηση του ποσοστού μετάδοσης ελληνόφωνου τραγουδιού κατά ποσοστό 15%, ενώ για τη δεύτερη και την τρίτη κατηγορία, η προσαύξηση γίνεται βάσει κλίμακας, σύμφωνα με τις παρ. 4 και 5. Οι επόμενες παράγραφοι ορίζουν τις λεπτομέρειες διαπίστωσης της εκπλήρωσης των όρων των παρ. 1-4. Ειδικότερα οι παρ. 6, 7 και 9 αναφέρονται στις κατηγορίες των παρ. 2 και 3, ενώ στην κατηγορία της παρ. 1 αναφέρεται η παρ. 8.

Σχετικά παρατηρείται ότι, για τις κατηγορίες των παρ. 2 και 3, η προσαύξηση παρέχεται ανά εξάμηνο, εφόσον βεβαιωθούν από τον αρμόδιο οργανισμό συλλογικής διαχείρισης: α) τα ποσοστά αύξησης της μετάδοσης κατά το προηγούμενο εξάμηνο σε σύγκριση με τα στοιχεία του έτους 2023, και β) ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των μεταδιδόμενων μουσικών έργων κατά το 2023 ήταν ξενόγλωσσο ή ελληνόφωνο, αντίστοιχα (παρ. 6, 7 και 9). Όσον αφορά την κατηγορία της παρ. 1, η προσαύξηση παρέχεται, εφόσον βεβαιωθεί από τον αρμόδιο οργανισμό συλλογικής διαχείρισης η αύξηση του ποσοστού μετάδοσης εν συγκρίσει προς τα στοιχεία του έτους 2023. Η διατήρηση της προσαύξησης προϋποθέτει τη διατήρηση της αύξησης του ποσοστού μετάδοσης (παρ. 8).

Εν προκειμένω, όμως, δεν ορίζεται πώς θα διαπιστώνεται η διατήρηση της αύξησης του ποσοστού, όπως ορίζεται για την ανά εξάμηνο εξέταση των προσαυξήσεων των παρ. 2 και 3, σημείο, το οποίο χρήσιμο θα ήταν, για λόγους εφαρμογής της διάταξης, να διευκρινισθεί. Επίσης, για λόγους πληρότητας της ρύθμισης, θα μπορούσε να διευκρινισθεί στο πρώτο εδάφιο της παρ. 7 ότι η τήρηση των ποσοστών των παρ. 2 και 3 αφορά τα ποσοστά με-

τάδοσης ελληνόφωνου τραγουδιού ή ηχογραφημάτων νέων δημιουργών ή καλλιτεχνών. Ομοίως, στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 8 θα μπορούσε να διευκρινισθεί ότι η προσαύξηση αφορά τον ανώτατο επιτρεπόμενο χρόνο μετάδοσης διαφημιστικών μηνυμάτων.

3. Επί των άρθρων 8, 9, 10 και 11

Επισημαίνεται, ενημερωτικώς, ότι, εν προκειμένω θεσπίζεται περιορισμός ως προς την επιλογή της μουσικής που θα εκτελείται δημόσια στους κοινόχρηστους χώρους των ξενοδοχείων και των σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων (άρθρο 8), των εμπορικών κέντρων (άρθρο 9), των καζίνο (άρθρο 10) και των μέσων μαζικής μεταφοράς και αναμονής επιβατών αερολιμένων και λιμένων (άρθρο 11). Ο εν λόγω περιορισμός δικαιολογείται υπό τον σκοπό της προστασίας, της ανάδειξης και της διάδοσης της ελληνικής γλώσσας και του ελληνόφωνου τραγουδιού, ως στοιχείου της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς της χώρας.

Σχετικά παρατηρείται ότι η συμμόρφωση προς την υποχρέωση είναι δυνατή, υπό την έννοια ότι η ποσόστωση υπέρ ελληνόφωνων τραγουδιών δεν ισχύει σε χώρους όπου δεν ακούγεται καθόλου δημόσια μουσική (βλ. την προϋπόθεση που προβλέπεται σε όλα τα άρθρα «[σ]τους κοινόχρηστους χώρους των (...) και εφόσον εκτελείται δημόσια μουσική, το ελάχιστο ποσοστό (...)»). Επομένως, είναι δυνατόν να μην εκτελείται καθόλου δημόσια μουσική στους ως άνω χώρους. Επίσης, οι χώροι όπου θα ισχύει το μέτρο είναι συγκεκριμένοι και κοινόχρηστου χαρακτήρα, συνήθως ορισμένης ηχητικής όχλησης (χώροι εισόδου, υποδοχής, διάδρομοι, χώροι στάθμευσης κ.λπ., βλ. άρθρο 3 του νομοσχεδίου) και όχι ιδιαίτεροι χώροι, ανάπαυλας, ψυχαγωγίας, εστίασης κ.λπ.

4. Επί του άρθρου 13 παρ. 2

Η διάταξη ορίζει τις τεχνικές δυνατότητες της διαδικτυακής εφαρμογής που θα δημιουργηθεί στο Υπουργείο Πολιτισμού και θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του, η οποία, μεταξύ άλλων, θα παρέχει τη δυνατότητα «β) κατάρτισης πρωτότυπης λίστας ελληνόφωνου τραγουδιού, ορχηστρικής μουσικής απόδοσης ελληνόφωνου τραγουδιού, ορχηστρικής μουσικής Ελλήνων δημιουργών και ηχογραφημάτων που έχουν ηχογραφηθεί στην ελληνική επικράτεια κατόπιν έγγραφης συναίνεσης των δικαιούχων».

Για λόγους ακριβολογίας και σαφήνειας, και ενόψει της κατ' εξουσιοδότηση ρύθμισης των σχετικών λεπτομερειών διά του άρθρου 30 παρ. 3, θα ήταν σκόπιμο να διευκρινισθεί ότι πρόκειται περί καταλόγου πρωτότυπων μουσικών έργων.

Επίσης, θα έπρεπε, και εν προκειμένω, να χρησιμοποιηθεί ο όρος «κατάλογος», αντί του όρου «λίστα».

5. Επί του άρθρου 14

Το άρθρο ρυθμίζει τη διαδικασία ελέγχου και επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση παράβασης της υποχρέωσης μετάδοσης ελληνόφωνων τραγουδιών.

Παρατηρείται σχετικά ότι, κατά τα αναγραφόμενα στη διάταξη, φαίνεται ότι αρμόδιος για τη διενέργεια ελέγχου είναι ο Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας (Ο.Π.Ι.), στον οποίο κοινοποιούνται δύο ειδών έγγραφα: αφενός, από τους υποχρέους προς δημόσια εκτέλεση ελληνόφωνου τραγουδιού, κατάλογοι σε μορφότυπο με το σύνολο των μουσικών έργων που εκτελέστηκαν δημόσια, και, αφετέρου, από τους οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης, βεβαίωση στην οποία αναγράφεται το ακριβές ποσοστό εκτέλεσης ελληνόφωνου τραγουδιού. Σε περίπτωση παραβίασης των θεσπιζόμενων διά του παρόντος υποχρεώσεων, ο Ο.Π.Ι. συντάσσει σχετικά αιτιολογημένη εισήγηση προς τους αρμόδιους υπουργούς, την οποία ακολουθεί η έκδοση υπουργικής απόφασης που καλεί τον υπόχρεο σε συμμόρφωση.

Λόγω της νέας αυτής αρμοδιότητας του Ο.Π.Ι., θα ενδεικνυόταν, ενδεχομένως, νομοτεχνικά, η συμπερίληψή της και στο βασικό νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του οργανισμού.

Επίσης, θα ήταν σκόπιμο να αναφερθεί στο κείμενο της παρ. 2 το όργανο το οποίο, σε περίπτωση παράβασης της προτεινόμενης διάταξης, επιβάλλει το οριζόμενο πρόστιμο στους έχοντες την εκμετάλλευση εμπορικού κέντρου, όπως στις περιπτώσεις των παρ. 1, 3 και 4 του παρόντος.

6. Επί του άρθρου 25 παρ. 1

Δεδομένου ότι το άρθρο 3 της υποπαρ. Δ.9 της παρ. Δ' του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 94), περί των ημερών μετακίνησης εκτός έδρας, έχει δεκατρείς (13) παραγράφους, ορθό είναι να διορθωθεί στο εν λόγω εδάφιο η φράση «προστίθεται παρ. 13 ως εξής:» σε «προστίθεται παρ. 14 ως εξής:».

7. Επί του άρθρου 26

Η προτεινόμενη ρύθμιση προβλέπει τη μοριοδότηση της εμπειρίας που έχει αποκτηθεί από την άσκηση καθηκόντων φύλακα σε μουσείο ή σε αρχαιολογικό χώρο, μετά την απόκτηση του αντίστοιχου τίτλου σπουδών, όσον αφορά υποψηφίους για την κάλυψη θέσεων του κλάδου ΔΕ Φύλαξης-Πληροφόρησης των ειδικοτήτων ΔΕ Ημερήσιων Φυλάκων Μουσείων και Αρχαιολογικών Χώρων και ΔΕ Νυχτοφυλάκων Μουσείων και Αρχαιολογικών Χώρων. Ειδικότερα, στο πλαίσιο των διαδικασιών επιλογής προσωπικού μέσω του Α-

νώτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού, μεταξύ των κριτηρίων επιλογής προσωπικού με σειρά προτεραιότητας, η ως άνω αποκτηθείσα εμπειρία προβλέπεται να βαθμολογείται με δέκα (10) μονάδες ανά μήνα και για συνολική εμπειρία μέχρι εξήντα (60) μήνες, και με επτά (7) μονάδες ανά μήνα για τους υπόλοιπους είκοσι τέσσερις (24) μήνες. Περαιτέρω, προβλέπεται ότι «[η] εμπειρία στο αντικείμενο της θέσης άνευ αντίστοιχου τίτλου σπουδών βαθμολογείται σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της περ. β΄ της παρ. 1 του άρθρου 29 του ν. 4765/2021».

Κατά την Αιτιολογική Έκθεση (σελ. 24), με την προτεινόμενη ρύθμιση «(...) προβλέπεται αυξημένη βαθμολόγηση της εμπειρίας η οποία έχει αποκτηθεί από την άσκηση καθηκόντων φύλακα σε μουσείο ή σε αρχαιολογικό χώρο μετά από την απόκτηση του αντίστοιχου τίτλου σπουδών. Η εμπειρία αυτή, η οποία αποκτάται με βάση το τυπικό προσόν του τίτλου σπουδών φύλακα, διαφοροποιείται ουσιαστικά από την εμπειρία του μη ειδικώς εκπαιδευμένου προς την άσκηση του έργου φύλακα, και επομένως δικαιολογείται η ενισχυμένη μοριοδότησή της, αφού δεν πρόκειται για όμοιες περιπτώσεις εμπειρίας».

Με την εφαρμογή της διάταξης δημιουργείται δυνατότητα βαθμολόγησης κατ' ανώτατο όριο με 768 μονάδες (δέκα (10) μονάδες ανά μήνα για τους πρώτους εξήντα (60) μήνες και επτά (7) μονάδες ανά μήνα για τους υπόλοιπους είκοσι τέσσερις (24) μήνες) υποψηφίου ο οποίος θα έχει εμπειρία στην άσκηση καθηκόντων φύλακα σε μουσείο ή σε αρχαιολογικό χώρο, μετά από την απόκτηση αντίστοιχου τίτλου σπουδών, και 588 μονάδες, υποψηφίου με εμπειρία στο αντικείμενο της θέσης, άνευ αντίστοιχου τίτλου σπουδών (επτά (7) μονάδες ανά μήνα και για συνολική εμπειρία μέχρι ογδόντα τέσσερις (84) μήνες, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της περ. β΄ της παρ. 1 του άρθρου 29 του ν. 4765/2021).

Παρατηρείται ότι οι ενδιαφερόμενοι συμμετέχουν στην εν λόγω διαδικασία ως υποψήφιοι για την κατάληψη συγκεκριμένων θέσεων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΔΕ), επομένως κατέχουν, κατά τον χρόνο υποβολής της υποψηφιότητάς τους, τον απαιτούμενο, κατά περίπτωση, τίτλο σπουδών (πτυχίο, δίπλωμα ή απολυτήριο τίτλο, πιθανώς, επαγγελματικής ειδικότητας, κατάρτισης ή εκπαίδευσης, της οικείας σχολικής μονάδας). Ευνοούνται, όμως, από βαθμολογικής απόψεως, όσοι απέκτησαν τη σχετική εμπειρία κατέχοντας ήδη τον αντίστοιχο τίτλο σπουδών και, ειδικότερα, έχουν ασκήσει καθήκοντα φύλακα σε μουσείο ή αρχαιολογικό χώρο. Εξ άλλου, από τη διατύπωση της διάταξης φαίνεται ότι η ειδική μοριοδότηση αφορά υποψηφίους οι οποίοι απέκτησαν εμπειρία φύλαξης συγκεκριμένως σε μουσεία ή αρχαιολογικούς χώρους, και όχι όσους απέκτησαν εμπειρία φύλαξης εν

γένει, απασχολούμενοι με σχέση εργασίας ή σύμβαση έργου στον δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα, ή ασκώντας επάγγελμα με καθήκοντα ή έργα συναφή με το αντικείμενο της προς πλήρωση θέσης, όπως αυτό περιγράφεται στην προκήρυξη.

Σχετικά σημειώνεται ότι ο νομοθέτης είναι, καταρχήν, ελεύθερος να καθορίζει τον τρόπο διακρίβωσης της ικανότητας των υποψηφίων για την πλήρωση θέσεων στο Δημόσιο, με κριτήρια γενικά και αντικειμενικά, των οποίων η θέσπιση συνάδει με τις συνταγματικές αρχές της ισότητας και της αξιοκρατίας, και υπηρετούν το δημόσιο συμφέρον (βλ. ΔΕΑθ 1181/2021). Αντικειμενικό κριτήριο που διαφοροποιεί τη σχετική αξιολόγηση μπορεί να είναι ο κατεχόμενος τίτλος σπουδών και η απορρέουσα εξ αυτού επαγγελματική ικανότητα και εμπειρία (βλ. ΔΕΑθ 2076/2015).

Όπως έχει νομολογηθεί, «[πρέπει] η επιλεγόμενη ρύθμιση να κινείται μέσα στα όρια που διαγράφονται από την αρχή της ισότητας, τα οποία αποκλείουν τόσο την έκδηλη άνιση μεταχείριση, με τη μορφή της εισαγωγής καθαρά χαρακτηριστικού μέτρου μη συνδεδεμένου προς αξιολογικά κριτήρια ή της επιβολής αδικαιολόγητης επιβάρυνσης, όσο και την αυθαίρετη εξομοίωση διαφορετικών καταστάσεων ή την ενιαία μεταχείριση προσώπων που τελούν υπό διαφορετικές συνθήκες, με βάση όμως τυπικά ή συμπτωματικά ή άσχετα μεταξύ τους κριτήρια (...). Περαιτέρω, η αρχή της αξιοκρατίας, η οποία απορρέει από το άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος, υπαγορεύει, η πρόσβαση σε δημόσιες θέσεις και αξιώματα να γίνεται με κριτήρια που συνάπτονται με την προσωπική αξία και ικανότητα των ενδιαφερομένων για την κατάληψή τους. Τέλος, ο νομοθέτης είναι ελεύθερος να καθορίζει το ειδικότερο ουσιαστικό περιεχόμενο των ανωτέρω κριτηρίων, έχοντας την ευχέρεια, εφόσον κατά την κρίση του εξυπηρετείται το δημόσιο συμφέρον, ακόμη και να μεταβάλλει προϊσχύοντες κανόνες δικαίου, αδιαφόρως αν θίγονται δικαιώματα, συμφέροντα ή προσδοκίες στηριζόμενα σε αυτούς, αρκεί η επιχειρούμενη ρύθμιση να χωρεί κατά τρόπο απρόσωπο και αντικειμενικό» (ΣτΕ 1181/2021). Εξ άλλου, δεν αποκλείεται από το Σύνταγμα η πρόβλεψη ενός ποσοστού αυξημένης μοριοδότησης προϋπηρεσίας των υποψηφίων «(...) εφόσον τούτο δικαιολογείται από τις συγκεκριμένες συνθήκες και από λόγους δημοσίου συμφέροντος και η εν λόγω μοριοδότηση δεν προσδιορίζεται σε τέτοιο ύψος ώστε να οδηγεί σε αποκλεισμό των λοιπών υποψηφίων» (ΣτΕΟΛ 192/2022). Σε συγκεκριμένη περίπτωση κρίθηκε ότι η διαφορετική μεταχείριση των υποψηφίων ως προς το κριτήριο της εμπειρίας «επί τη βάσει και μόνον του νομοθετικού καθεστώτος δυνάμει του οποίου η εμπειρία αυτή έχει κτηθεί» προσέκρουε στις ως άνω συνταγματικές αρχές, ως «χαραστικό μέτρο υπέρ μιας κατηγορίας υποψηφίων, μη συνδεδεμένο

προς αξιολογικά κριτήρια, το οποίο δεν μπορ[ούσε] να δικαιολογηθεί από λόγους δημοσίου συμφέροντος ή με βάση κριτήρια γενικά και αντικειμενικά». Εν προκειμένω δεν προέκυπτε διαφοροποίηση μεταξύ των καθηκόντων που είχαν ασκήσει οι μοριοδοτούμενοι υποψήφιοι σε σχέση με τους μη μοριοδοτούμενους, η δε αναφορά στην εξοικείωση των ειδικώς μοριοδοτούμενων προσώπων «με το αντικείμενο και τις ιδιαίτερες απαιτήσεις, αναφορικά με τη διασφάλιση της δημόσιας υγείας» κρίθηκε αόριστη «(...) πρωτίστως διότι δεν προσδιορίζεται, ενόψει των μη διαφοροποιημένων καθηκόντων μεταξύ των δύο κατηγοριών υποψηφίων, σε τι συνίστανται το αντικείμενο και οι εν λόγω ιδιαίτερες απαιτήσεις που θα μπορούσαν να καταστήσουν δικαιολογημένη τη διαφοροποίηση μεταξύ των υποψηφίων με την "ειδική εμπειρία" του επικουρικού προσωπικού και των υποψηφίων με γενική εργασιακή εμπειρία σε αντίστοιχες με τις προκηρυχθείσες θέσεις του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα» (βλ. ΣτΕ Ολ 192/2022).

Υπό το φως των ανωτέρω, η εφαρμογή της αυξημένης μοριοδότησης κατά τα ανωτέρω δεν πρέπει να οδηγεί στον αποκλεισμό των άλλων υποψηφίων και πρέπει να προκύπτει από λόγο δημοσίου συμφέροντος, κρίσιμο δε στοιχείο είναι η διαφοροποίηση των καθηκόντων που άσκησαν κατά την εμπειρία τους οι ειδικώς μοριοδοτούμενοι σε σχέση με τους συνυποψηφίους τους σε αντίστοιχες θέσεις άλλων φορέων του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα. Περαιτέρω, για λόγους σαφήνειας, θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο να προσδιορισθεί στο κείμενο της διάταξης ο αναφερόμενος τίτλος σπουδών βάσει του οποίου θα γίνεται η μοριοδότηση.

8. Επί των άρθρων 27 παρ. 1 και 2 και 30 παρ. 5

Στην παρ. 1 του άρθρου 27 ορίζεται ότι «[τ]α αρχαιολογικά εν γένει έργα που υλοποιούνται από τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που εποπτεύονται από το Υπουργείο Πολιτισμού δύνα[ν]ται να εκτελούνται απευθείας από τις αρμόδιες οργανικές μονάδες των φορέων αυτών, με αυτεπιστασία και απολογιστικά».

Περαιτέρω, σύμφωνα με την παρ. 2, «[ω]ς αρχαιολογικό έργο νοείται η μέλητη, η διαχείριση, η διοίκηση και η εκτέλεση αρχαιολογικών, εν γένει, εργασιών, και ιδίως: α) οι ανασκαφές, αναστηλώσεις, στερεώσεις, αναδείξεις, συντηρήσεις αρχαίων και νεότερων μνημείων, διαμορφώσεις αρχαιολογικών χώρων, μουσειακές εργασίες εν γένει, επισκευές, μετασκευές, β) ο σχεδιασμός της διαχείρισης, οργάνωσης και λειτουργίας αρχαιολογικών χώρων, μνημείων και μουσείων, εκπαιδευτικών προγραμμάτων με πολιτιστικό περιεχόμενο, η τεκμηρίωση, ψηφιοποίηση, παραγωγή ψηφιακού περιεχομένου και ο σχεδιασμός ηλεκτρονικών εφαρμογών ανάδειξης αρχαιολογι-

κού περιεχομένου στο διαδίκτυο, γ) η επιστημονική, τεχνική, λειτουργική, διοικητική και διαχειριστική υποστήριξη των ανωτέρω δραστηριοτήτων. Στην έννοια του αρχαιολογικού έργου εντάσσονται και οι πάσης φύσεως αρχαιολογικές έρευνες, εργασίες και σωστικές ανασκαφές, που εκτελούνται από υπηρεσίες των φορέων της παρ. 1 στο πλαίσιο υλοποίησης δημόσιων τεχνικών έργων τρίτων φορέων».

Επίσης, στην παρ. 5 του άρθρου 30 προβλέπεται ότι «[μ]ε προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Πολιτισμού, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Εσωτερικών ρυθμίζεται κάθε ζήτημα σχετικό με την υλοποίηση των έργων της παρ. 1 του άρθρου 27 και ιδίως: α) η διαδικασία μελέτης και υλοποίησης των έργων και παροχής εξειδικευμένων υπηρεσιών και εργασιών που είναι αναγκαίες γι' αυτά, β) η χρηματοδότηση των έργων και η διαχείριση των σχετικών πιστώσεων, γ) ο τρόπος εκτέλεσης αρχαιολογικών έργων και εργασιών με αυτεπιστασία και απολογιστικά, δ) η συντήρηση και φύλαξη των έργων και των εργοταξίων, ε) η πρόσληψη του αναγκαίου για την εκτέλεση των έργων προσωπικού κάθε κατηγορίας και ειδικότητας και ο τρόπος επίβλεψής του».

Εν προκειμένω, για λόγους σαφήνειας και εφαρμογής της διάταξης, θα ήταν σκόπιμο να αναφέρονται στο κείμενο της παρ. 1 του άρθρου 27 τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που εποπτεύονται από το Υπουργείο Πολιτισμού, τα οποία, κατά την προτεινόμενη ρύθμιση, μπορούν να εκτελούν τα αρχαιολογικά εν γένει έργα της παρ. 2 του παρόντος, ενόψει και της έκδοσης του προεδρικού διατάγματος της παρ. 5 του άρθρου 30 του παρόντος.

9. Επί του άρθρου 28

Στην αρχή της πρώτης παραγράφου του παρόντος πρέπει να τεθεί η αρίθμηση «1».

10. Επί του άρθρου 30 παρ. 6

Στην παρ. 6 του παρόντος ορίζεται ότι «στο άρθρο 45 του ν. 4761/2020, περί εξουσιοδοτικών διατάξεων, προστίθεται παρ. 14α, ως εξής: «14α. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού καθορίζονται ενιαία ή μεμονωμένα οι ημέρες και οι ώρες επίσκεψης στους αρχαιολογικούς χώρους και τα μουσεία των περ. στ) έως ι) του άρθρου 28 του π.δ. 4/2018 (Α' 7)».

Σχετικά σημειώνεται ότι διάταξη με το ίδιο περιεχόμενο υφίσταται ήδη στην παρ. 17β του άρθρου 45 του ν. 4761/2020 (όπως προστέθηκε με το άρθρο 60 περ. ε) του ν. 5021/2023), η οποία παραπέμπει στο πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 15 του ιδίου νόμου (όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 54 περ. α) του ν. 5021/2023), το οποίο αφορά τις ημέρες και τις ώρες επίσκεψης

στους αρχαιολογικούς χώρους και τα μουσεία των περ. στ) έως ι) του άρθρου 28 του π.δ. 4/2018, οι οποίες, όπως προβλέπεται, καθορίζονται ενιαίως ή μεμονωμένως.

Αθήνα, 16 Απριλίου 2024

Οι Εισηγητές
Γεωργία Μακροπούλου
Επιστημονική Συνεργάτις
Δημήτριος Βασιλείου
Ειδικός Επιστημονικός Συνεργάτης

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών